

kralja Matjaža, ki je imel ob novem letu na Štajarsko priti, priredili so decembra dve hiši na Ptuj ter mu za stražo pustili 700 mož.¹⁾

Takoj po novem letu je došel kralj z drugimi vojnimi četami, katere so se pod vodstvom Petra Gare, Štefana Zapolje, Viljema Tettauera, Jakoba Sekelja, Paniska in drugih kmalu kot pogubonosna povodenj razlile po Štajarskem, Koroskem in Avstrijskem ter plenile in požigale prav po turški navadi. Nobeno, še tako utrjeno mesto, se ni ubranilo madjarski sili; padla je Radgona, za njo Fürstenfeld, Maribor itd. Tudi gradovi, še tako močni, so se brezuspešno upirali. Borl je l. 1481. Viljem Tettauera vzel z naskokom ter ga porušil²⁾. Isto usoda je l. 1487. zadela tudi Negovo. Jernej Pernečki je sicer grad hrabro branil ter s pomočjo vojvode Albrehta Saksonskega in Reinprehta Reichenburskega odbil prvi ogerski napad, a koncem istega leta moral se je vendar-le udati.³⁾

Borl je kralj Matjaž dne 8. nov. 1482 za 400 ogerskih goldinarjev zastavil Viljemu Tettauera v priznanje njegov zaslug, a dne 30. nov. 1488 ga je dobil Jakob Sekelj.⁴⁾ Negovo je kralj izročil grofu Juriju Zagorskemu, ki mu je za njo dal Krapino.

Ker se je kralj Matjaž z glavno armado podal na Avstrijsko, kjer si je l. 1485. osvojil celo Dunaj, postavil je za glavarja čez Radgono in Ptuj svojega sorodnika Jakoba Sekelja. Dasi je bil ta ljudomil in do podložnikov zelo usmiljenega srca, vendar ni mogel zabraniti, da bi češki, hrvaški in madjarski plačanci kralja Matjaža ne bili po naših krajih divje razgrajali ter na svojo roko plenili, kar je tudi domačine več ali manj popačilo.

Po neprestanih bojih z inostranci in po večkratnih domačih krvavih prepirih so namreč ljudje iste dobe celo podivjali. Ni jih ganila še tolika beda. Brez vsakega sočutja so lovili žene in otroke ter nje vlekli seboj, da bi od sorodnikov izsilili kako odkupnino. Zažigati vasi, je bila ogerskim četam prava radost, kajti tega so se bili v turških bojih navadili. O grozovitostih, katere so Madjari na Avstrijskem in Štajarskem doprinasali, tožijo vsi istodobni zgodovinarji. A če hočemo biti resnični, moramo tudi priznati, da cesarski vojaki niso bili nič boljši. Izgledi mikajo k posnemanju in kam lažje je podivjati se, nego potem vspeti se k višji stopinji omike. Že to nam razjasni nekoliko ostudno surovost takratnih vojakov, a bili so še drugi uzroki, ki so pripomogli k toliki divjosti.

Vsaka stranka je v službo jemala tudi tuje plačance, katerim je bila le za to, da bi v kratkem obogateli in bi se po končanem boju mogli v domovino vrniti z bogatim plenom. In taki plačanci niso prizanašali ne prijateljem, ne sovražnikom in z drzno grozovitostjo so uničevali, česar niso mogli vzeti seboj. Dežela, v kateri so se bojevali, ni bila njih domovina, nego je slišala knezu, ki jih je bil najel. Cesar je v sprejemal v službo češke in moravske vojake, ki so bili enako grozoviti, kakor Madjari. A tudi Madjari so imeli Čehe in Hrvate v svojih armadah in tako medsebojno klanje je umorilo vsak človeški čut.

Pa tudi domačine je dolgotranja vojska večkrat primorala k jednaki grozovitosti. Kmet, vsega oropan, je s strahom in obupnostjo gledal požgano hišo in potepnana polja; — glad ali tudi obup ga je prisilil, da je tudi on stopil v službo, večkrat še celo pri Madjarih. Zgubiti ni imel ničesar, pridobiti pa morebiti vendar-le nekaj. Tako se je surovost širila vedno dalje in nesrečne

dežele, v katerih se je razlegal bojni hrup, so se pogreznile v morje neizrekljivega gorja.

Kralja Matjaža narodne pesmi sicer opevajo kot »uzor« junaštva, a zgodovina nam ga, zlasti v njegovih poznejših letih kaže kot jako brezozirnega, sebičnega in zapravljivega, in z mirno vestjo lahko trdimo, da je njegova doba bila za slov. Štajar jedna izmed najžalostnejših.

Celih 10 let in 7 mesecev je stokala naša domovina pod kruto oblastjo okolihi Madjarov, kajti še le po smrti kralja Matjaža, dne 4. aprila 1490⁵⁾ so se pričela pogajanja, vsled katerih so koncem leta 1490. zapustili slednji Madjari deželo — žalibog oropano, opustošeno in podivjano.

(Dalje prih.)

Smešnica. Bolnik vpraša zdravnika: »Ali se to res zgodi, da včasih bolnik ozdravi, ako se močno prestraši?« — Zdravnik: »Včasih se to res zgodi.« — Bolnik: »Povejte mi torej račun, gospod zdravnik, morda potem koj ozdravim!«

Razne stvari.

Domače. (Iz državnega zbora.) V torek je imel sejo proračunski odsek, katerega ud je naš poslanec g. Fr. Robič. Poročalo se je o cesarski naredbi glede podpor iz državnih pripomočkov po uimih poškodovanim krajem. Gosp. Fr. Robič se je posebno potoeval za južnoštajarske posestnike; po vsem Štajarju sta letos naredili škode toča in povodenj za pet milijonov gl.; največ na Slovenskem. Nato je bila cesarska naredba vsprejeta brez premembe.

(Ormoški župan), Ferd. Kada, imejitelj Franc Jožefovega reda, je v nedeljo, dne 4. oktobra, torej na god presvetlega cesarja, šel na lov, ne pa v cerkev k sv. maši. Čudno; pri šulvereinskih slavnostih pa nikoli ne manjka.

(Pošta na Vidmu ob Savi.) S te pošte bode zanaprej hodil deželni poštni sel štirikrat na teden v Pleterje in Zdole.

(Nov sejem) za konje in drugo živino se je dovolil občini Velenje. Ta sejem se bo vršil vsako leto dne 24. oktobra.

(Čuden mož.) Te dni je v neki vasi pri Ljutomeru neki prileten mož živi belouški glavo odjedel z izrekom: »Marija ti jo je strla, jaz pa sem ti jo odjedel«. Dedu se je gotovo pamet zmešala.

(Ogerska noša.) Ker ptujski trgovci nimajo za »štimane« in premožne dekleta v Dornovi pri Ptuj do volj lepega blaga za obleko, sta se te dni dve deklini nalašč po vlaku vozili v Čakovec po fino blago sebi in šesterim tovarišicam.

(Povozil in rnil) je v Framu Zamolov voz dne 11. okt. 76letnega starčka. Na vozu sedeča gospa Z. se reveža ni usmiliła, ampak vrli g. župan Janez Gert, ki je starčka dal zanesti domov in poslal po zdravnika. Starček je drugi dan vsled teh ran umrl.

(Tatvina.) Zvečer dne 21. sept. so neznani tatovi vlomili v zadnjo hišo pri Antonu Zormanu, posestniku v Andrencih, župnije sv. Antona v Slov. goricah, ter so odnesli vso zabelo in meso, mnogo obleke in obuvala, da se ne vé, kam.

(Učiteljske spremembe.) Gosp. Mih. Levstik, učitelj pri Sv. Andražu ob Polzeli, je postal ondi nadučitelj; učitelj in šolska vodja v Lučah g. Fr. Zemljčič, dozdaj pri Sv. Vidu blizu Slov. Gradca, in g. J. Čulek,

¹⁾ Kralj Matjaž ni umrl, kakor se o obče trdi, dne 6. aprila, nego že dva dni poprej. (Beitr. z. K. steierm. Gesch., VII., 52.)

¹⁾ Beiträge z. Kunde steierm. Gesch., VII., 40 v opombi.

²⁾ Muchar, I. c., 122.

³⁾ Beiträge z. K. steierm. Gesch., VII., 50 in Muchar, I. c. 153.

⁴⁾ Pettenegg, Die Urkunden d. Deutsch-Ordens-Centralarchives, I., 576 in 581.

definitiven učitelj v Št. Juriju ob južni železnici. Gdč. podučiteljica Amalija Pirch pri Sv. Vidu niže Ptuj pride k Sv. Petru pri Radgoni.

(Socijalni demokratje) so imeli v nedeljo v Velenju javni ljudski shod. Največ je bilo Lappovih premogokopov. Slov. domoljubi, na delo!

(Utonil) je dne 1. okt. zidar Ignac Brumen iz Gomilce, ko je v Svetineh pri Ptuj hotel pri mlinu Alojzija Skoliberja odpreti zatvornico, ker je bila Pesnica sila narastla. Ignac Brumen se je spodrknil, padel v potok in izginil v valovih.

(Slabo zadeli!) Današnja »Marburgerca« se grozno »gilita« nad zadnjim dopisom iz Hoč. Nemškutarji vsega okraja mislijo, da nam je oni dopis poslal g. »Pravicoljub« v Hotinji vesi. Potolažite se! Ravno tega dopisa nam ni poslal ta vrli mož. Nemškutarji, le jezite se še dalje, dokler pravega pisatelja ne iztuhate!

(Krščanski učitelji.) Za spomenik pokojnemu pedagogu, brezvernemu Dittesu, se pobira med avstrijskim učiteljstvom. Gg. učitelji celjskega in laškega okraja pa so na zboru dne 20. sept. sklenili, da za to ne dajo niti vinarja. To je prav!

(Pogorel) je na Ponikvi dne 7. okt. Jamnikar. Zgoreli so mu tudi vsi pridelki. Zavoran je bil samo za 300 fl.; toda kaj je to proti škodi, ki znaša 3000 fl.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: povodom zlate poroke g. M. Kocmura pri Sv. Marjeti ob Pesnici nabral g. nadučitelj Kovačič 5 gld.; vlč. g. Simon Gaberc, duh. svetovalec in župnik na Framu, 50 gld.; čč. gg. Jožef Janžekovič, kaplan pri Sv. Ropertu v Slov. gor., 5 gld.; Mirko Repolusk, kaplan v Lučah, 2 gld.; dr. Al. Meško, profesor bogoslovja, 3 gld.; Ivan Kuncce, župnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici, 7 gld. (preostanek od Trstenjakove slavnosti); Davorin Meško, župnik pri Kapeli, 3 gld. in g. Jože Weixl, kaplan pri Sv. Križu na Murskem polju, 5 kron. Bog plati!

(Katol. delavsko društvo) v Mariboru je imelo v nedeljo zvečer mesečni shod, na katerem je govoril č. g. predsednik dr. Al. Meško o temeljnih resnicah krščanske sociologije. Po shodu je č. g. prefekt Fr. Korošec v slov. jeziku poročal o resolucijah II. shoda slov. delavskih stanov v Ljubljani, č. g. dr. M. Matek pa o štrajku v Neunkirchenu in o shodu štajarskih socialistov v Gradcu.

(Novo kmečko bralno društvo) snujejo vrli slovenski domoljubi v Šostanju. Gotovo bode društvo postavljeno na tako trdna tla, da ga ne bode vsak veter majal, kakor se to, žal, godi pri nekaterih društvih.

Iz drugih krajev. (Umrli) je na Dunaju dekan pri Sv. Petru, g. dr. Albert Wiesinger, izvrsten pisatelj in boritelj za pravice krščanskega ljudstva. V Rimu pa je umrl kardinal de Ruggiar.

(Velikanska riba.) V Vrbskem jezeru na Koroškem so ujeli soma, ki je 2 $\frac{1}{10}$ metra dolg in tehta 50 kilogr. Ujeli so ga na trnik za ščuke.

(Največji zvon na svetu) se je pred kratkim ulil v Cincinnati v Severni Ameriki. Zvon je 300 centov težek, odprtina meri 8 črevljev, visok je pa 7 črevljev. Kembelj je 700 funtov težek. Zvon je ulit iz 78 delov bakra in 22 delov čina.

(Nesreča na morju.) Londonski listi poročajo, da je pred dobrim tednom strahovit vihar divjal na morju. Potopilo se je nad dvajset ladij in utonilo več sto ljudi.

(V Mostu) na Češkem, kjer se je lani zemlja tako udrla, da se je podrlo več hiš, se je te dni zopet začela zemlja udirati. Neki 16letni delavec je padel v razpoklino in v zemlji zginil.

(Povodenj v Trstu.) V noči od dne 13. do 14. oktobra je v Trstu močno deževalo, da so skoro vse ulice bile poplavljenе; tudi v kleti in nižja stanovanja je silila voda.

(Nova kadetna šola) je od dne 1. sept. t. l. v Strassu. Vseh gojencev je 86, polovica pešci, polovica topničarji, in te podučuje deset učiteljev.

(Morskega volka), ki je tehtal 46 kg, ujeli so v kopališču Bačvice pri Spletu. Volk se je preveč približal obali in ni mogel s peska nazaj. Potolkli so ga s kamenjem.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove radovoljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Loterijne številke.

Trst 10. oktobra 1896:	12, 55, 88, 87, 81
Line » » »	7, 13, 34, 37, 65

Žganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevalce, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 36

Veliki živinski sejem

bode dne 21. oktobra, t. j. na god sv. Uršule pri Mali Nedelji. Kupci in prodajalci živine se uljudno vabijo.

Blaž Korošec,
gostilničar in posestnik sejma.

Nove polovnjake

z železnimi obroči in merjene, prodaje najceneje 1-2

Feliks Schmidl,
sodar v Mariboru, koroška ulica 18.

!! Novo !!

Pokopališčni zapisnik Friedhofsprotokoll

po novem od preč. kn. šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališčnem redu sestavljen, se dobiva od slej pri nas 10 pol 35 kr.

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, koroške ulice 5.

Vezi za cepljenje trt iz patentovanega gumija

po načinu profesorja Göthe, kakor tudi dr. Kröczer-ja prodaja jedino pristna

c. in kr. dvorna tovarna za gumi in celluloid

J. N. Schmidler.

Glavna zaloga:

VII $\frac{1}{2}$ Stiflgasse 19.

Dunaj.

Podružnica:

I., Graben 10.

Naslov za telegrame: „Gummischmidler“.

18